

Ubestemthed synes at varsle, men som i Virkeligheden kun have en eneste Værdi, nemlig den: alle tilsammen at undergrave Pligtfølelsen. Disse Fraser bibringe Menneskene den Tro, at Livets højeste Lov er Lykken; at al Ret grunder paa Følelsens Ret, medens dog Sandheden snarere ligger paa den modsatte Side, der frakjender Følelsen som saadan al Ret. Ret faar Følelsen kun, naar den ikke strider mod noget andet. Vi kunne alle være enige om, at Ægteskabet for enhver af os staar som Forjættelsen om personlig Lykke; men denne personlige Lykke stiller sig let i Modsætning til den første Betingelse, som vi rent abstrakt indrømme, ingen Lykke kan undvære, nemlig den gode Samvittigheds Lykke; og hvor sørgelig end en saadan Konflikt kan være, saa vil den dog til ingen Tid udeblive, og hvor den kommer, der skal Samvittigheden blive den afgjørende. Ægteskabet er ikke en Tilfredsstillelse af en Stemning; at gifte sig er at aflægge et højtideligt Løfte om for Fremtiden ikke at ville leve for sig selv, og det er Opfyldelsen af dette Løfte, som betinger den gode Samvittigheds Lykke i Ægteskabet. At give den, der slutter Ægteskabet, Frihed til at bestemme dets Karakter, er at gjøre det til en Tumleplads for Tilfredsstillelsen af hans Luner og stille det paa Linie med de velbekjendte *Probenächte*.\*) Skal Ægteskabet stille sig for den enkelte som en hellig, høj Form for Samlivet med en anden, saa maa han modtage et ublandet Indtryk af, at det er noget, der binder hans egoistiske Vilje med faste ufravigelige Regler. Hr. Bajer har i et særligt Skrift om Ægtefællers formueretlige Stilling gennemgaaet en Række Landes Lovgivnings-Bestemmelser desangaaende. Men overalt er det afgjørende Punkt ladt ude af Betragtning. I nogle af disse Lande er Skilsmisse enten forbudt eller først fornylig blevet tilladt, og de kunne derfor aldeles ikke tælle med; i andre Lande har Loven kun virket i kort Tid, og vi mangle ganske al Statistik til at afgjøre, hvorledes Følgen har været. Det almindelige Indtryk, man faar af Forholdene igjennem Beretninger i ny og næ, synes dog nærmest at tyde i uheldig Retning. Ere de ægteskabelige Forhold i Frankrig Idealer? Ere de amerikanske

---

\*) Herved forstaas en Skik, som tillader Manden en foreløbig Forbindelse med en Kvinde. saaledes at først et indtraadt Svangerskab stifter Forlovelsen.